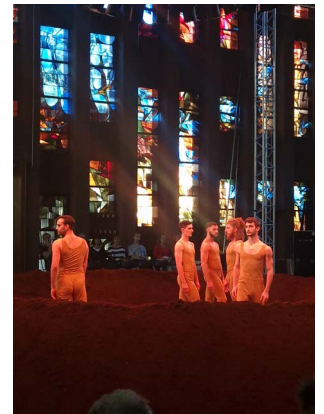

Jaarverslag 2022

**Kunsten
bond**

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Doelstelling	5
2.1 Visie	6
2.2 Missie	6
2.3 Strategie en beleid	6
2.3.1 Collectieve belangenbehartiging	6
2.3.2 Individuele belangenbehartiging en ondersteuning	7
2.3.3 Verenigingsactiviteiten	7
3. Resultaten	9
3.1 Collectieve belangenbehartiging	10
3.1.1 Eerlijke beloning	11
3.1.2 Eerlijke contracten	13
3.1.3 Meer zekerheid	14
3.1.4 Veilige werkvloer	15
3.2 Individuele belangenbehartiging en ondersteuning	15
3.2.1 Juridische ondersteuning en helpdesk	15
3.2.2 Trainingen	16
3.2.3 Verzekeringen	16
3.2.3 Financiële diensten	17
3.3 Vereniging	17
3.3.1 Leden	17
3.3.2 Afstemming en activiteiten met leden	17
3.3.3 Zichtbaarheid en bereik Kunstenbond	18
3.3.4 Vakgroepen	20
3.3.5 Samenwerking versterken	21
4. Bestuurlijke besluiten en voornemens	24
5. Organisatie	26
5.1 Personeel	27
5.2 Bestuur en Directie	28
5.3 Financieel	28
5.4 Beleid vermogen en beleggingen	28
5.5 Begroting 2023 en vooruitblik	29
6. Financieel verslag	31
6.1 Balans per 31 december 2022	32
6.2 Staat van baten en lasten over 2022	33
7. Accountantsverklaring	34

1. Inleiding

© Anne Claire de Breij

**Kunsten
bond**

De Kunstenbond behartigt de belangen van werkenden in de culturele en creatieve sector, zowel collectief als individueel. In het jaar 2022, waar heftige crises elkaar opvolgden, was deze belangenbehartiging van essentieel belang. Nog vóór de beperkende coronamaatregelen in maart 2022 geheel werden opgeheven vond de inval van Rusland in Oekraïne plaats, met dramatische humanitaire gevolgen. De oorlog had ook voor ons merkbare economische effecten, door de energiecrisis en mega-inflatie.

Zowel door beleidsmatige keuzes als het kenmerkende karakter van de arbeidsmarkt worden werkenden in de cultuursector tijdens zulke crises extra hard geraakt. De beperkende coronamaatregelen hadden een onevenredig negatief effect op de sector; in de eerste plaats omdat de maatregelen specifiek de cultuursector de meeste beperkingen oplegden en het langst duurden, in de tweede plaats omdat zelfstandig werkenden in de cultuursector minder toegang tot steun hadden. Daarbij werd er geen rekening gehouden met de noodzakelijke afbouw- en opbouwtijd in de cultuursector, door de benodigde voorbereiding en afhankelijkheid van publiek. Waar er voor instellingen nog enige compensatie mogelijk was voor de kostenstijgingen door stijgende energiekosten en inflatie, was het voor zzp'ers veel lastiger om de kostenstijgingen door te berekenen in hun tarieven.

Onder deze omstandigheden heeft de Kunstenbond haar toegevoegde waarde duidelijk laten zien. In 2022 is de Kunstenbond een rechtszaak begonnen tegen de Nederlandse staat, om compensatie te krijgen voor de onevenredige schade als gevolg van de beperkende coronamaatregelen. Dit initiatief, onder de titel De Kunst Klaagt Aan, werd genomen na een ledenbijeenkomst in januari 2022, toen bleek dat de cultuursector bij versoepelingen van de maatregelen weer ongelijk behandeld werd.

De Kunstenbond behartigt zowel de belangen van zzp'ers als mensen in loondienst. Op initiatief van de Kunstenbond zijn er in verschillende deelsectoren aanvullende tussentijdse cao-afspraken gemaakt. De gestegen kosten worden hierin gecompenseerd door middel van extra loonstijgingen of eenmalige uitkeringen.

Deze voorbeelden laten zien dat de Kunstenbond met succes strijdt voor de positie van de werkenden in de sector, voor eerlijke beloning, meer sociale zekerheid en veilige werkomstandigheden. In 2022 is er een nieuw strategieplan opgesteld, in samenspraak met alle delen van de vereniging, met de titel "Professioneel gemaakt is professioneel betaald". Naast de inhoudelijk prioriteiten wordt er in de komende jaren sterker geïnvesteerd in ledenwerving en fondsenwerving, om de positie van de Kunstenbond te versterken en de bedrijfseconomische duurzaamheid te vergroten.

Naast de inzet op individuele ledenwerving is de Kunstenbond ook in gesprek met verschillende beroepsverenigingen om tot verdergaande samenwerking te komen. De aansluiting van BiMpro (Beroepsvereniging van improviserende Musici) bij de Kunstenbond in november 2022 is hier een voorbeeld van. De Kunstenbond ziet verdergaande samenwerking met andere beroepsverenigingen, en daarmee een hogere organisatiegraad in de creatieve en culturele sector, als essentieel om betere beloning en arbeidsomstandigheden te realiseren en de positie van werkenden te versterken.

2. Doelstelling

© Guda Koster

**Kunsten
bond**

De Kunstenbond is de vakbond voor alle werkenden in de creatieve en culturele sector. Ze stelt zich tot doel om de belangen van haar leden en potentiële leden te behartigen en beschermen en streeft naar verbetering van hun positie op de arbeidsmarkt.

2.1 Visie

De Kunstenbond is een essentiële belangenbehartiger waar betrokkenen niet omheen kunnen. Zo kunnen de belangen van mensen die werkzaam zijn in de culturele en creatieve sector verwezenlijkt worden. De cultuuromslag die hiervoor nodig is kan alleen worden bereikt als de organisatiegraad binnen de sector verhoogd wordt en het aantal leden van de Kunstenbond stijgt.

2.2 Missie

De Kunstenbond is een belangenbehartiger die streeft naar een cultuuromslag binnen de culturele en creatieve sector, haar publiek, haar opdrachtgevers en de maatschappij die zorgt dat loon naar werken binnen de culturele en creatieve sector net zo vanzelfsprekend wordt als in andere sectoren. Professioneel gemaakt is professioneel betaald.

2.3 Strategie en beleid

De Kunstenbond wil haar doelen bereiken door de belangen van haar leden zowel collectief als individueel te behartigen. Deze belangenbehartiging heeft met name betrekking op werk en inkomen. Voor de werkenden in de culturele sector leidt dat tot een focus op de positie op de arbeidsmarkt, arbeids- en sociaal zekerheidsrecht, contractrecht, het beschermen van de auteurs- en naburige rechten en het bevorderen van sociale veiligheid. Daarbij is de Kunstenbond een vereniging die gericht is op ontmoeting, inspiratie en de professionele ontwikkeling van leden.

2.3.1 Collectieve belangenbehartiging

In de collectieve belangenbehartiging worden de volgende interventies en activiteiten ingezet:

- **Lobby en beleidsbeïnvloeding:** richting beleidsmakers en politici, zowel op landelijk niveau als op lokaal niveau;
- **Onderhandelingen met werkgevers:** over overeenkomsten om de belangen van werknemers en zzp'ers te borgen. Dat kunnen cao's, sociaal plannen en overgangsregelingen zijn, maar ook afspraken als reactie op grensoverschrijdend gedrag of afspraken over duurzame inzetbaarheid;
- **Ontwikkeling van de sociale dialoog overkoepelend voor de sector:** Platform ACCT is hier met dit doel mede door de Kunstenbond voor opgericht. De Kunstenbond zet zich binnen het Platform in voor de sociale dialoog met werkgevers en voor het maken van bindende afspraken tussen de Kunstenbond, beroepsorganisaties, werkgeversverenigingen en overheden, ook op het niveau van deelsectoren;
- **Honorariumrichtlijnen en algemene voorwaarden:** ontwikkeling van standaarden voor minimumtarieven en contractvoorwaarden, standaarden voor extra beprijzen van kleinere contracten, honorariumrichtlijnen en bijdragen aan de ontwikkeling en implementatie van de Fair Practice Code;
- **Belangenbehartiging voor makers bij Collectieve Beheer Organisaties (CBO's);**
- **Publieke bewustwording:** voor de waarde van de culturele en creatieve sector en de

waardering en beloning van de makers, mede in samenwerking met de Creatieve Coalitie;

- **Capaciteitsontwikkeling:** gericht op leden en vakverenigingen om de lobby en onderhandelingscapaciteit te versterken.

2.3.2 Individuele belangenbehartiging en ondersteuning

De individuele ondersteuning bestaat uit:

a. Juridische hulp

- **Juridische helpdesk:** voor eerstelijns vragen van leden
- **Juridische ondersteuning:** juridisch advies en begeleiding. Bemiddelen bij (dreigende) conflicten met werkgevers en opdrachtgevers. Vertegenwoordiging van leden in en buiten een gerechtelijke procedure. In bepaalde gevallen biedt de Kunstenbond zaakondersteuning, die varieert van advies over de aanpak van de leden zelf, tot het voeren van juridische procedures bij de rechtbank of andere klachtenmechanismes
- **Bieden van standaarden:** de Kunstenbond onderhoudt en ontwikkelt standaarden voor verschillende doelgroepen, variërend van opdrachtovereenkomsten en contracten tot algemene voorwaarden
- **Contractscreening:** op basis van de expertise van de Kunstenbond in verschillende subsectoren worden contracten gescreend en wordt er advies gegeven aan opdracht- en werknemers. De juristen van de Kunstenbond ondersteunen daarmee de onderhandelingspositie van leden

b. Overige individuele ondersteuning

- Helpdesk voor bedrijfskundige vragen
- Bedrijfskundig advies aan zelfstandigen
- Hulp bij incasso
- Trainingen

c. Voordelen en kortingen

- Maatwerkverzekeringen en korting bij verzekeringen
- Kortingsregeling bij verloning
- Korting bij boekhoudservice
- Financieringsmogelijkheden via het Nationaal Podium Plan

2.3.3 Verenigingsactiviteiten

De Kunstenbond is een plek waar leden herkenning vinden tussen vakgenoten én verbindingen met andere werkenden in de sector, op gedeelde belangen en onderwerpen. De Kunstenbond faciliteert activiteiten gericht op inspiratie, verbinding, verdieping en verspreiding van kennis.

a. Ontmoeting en inspiratie

- maandelijks koffie-uurtjes waar leden uit verschillende disciplines elkaar ontmoeten
- vakgroepsevents en netwerkborrels
- events met andere beroepsverenigingen
- bijdragen aan open avonden van debatcentra
- expertmeetings en trainingen

b. Verspreiding van kennis

- Nieuwsbrieven en thema-informatie
- Verspreiding van artikelen op externe platforms als media, de kanalen van beroepsorganisaties

en vaktijdschriften, zie bijvoorbeeld *rechtReeKs* in *BK-informatie*

- Inzet van het tijdschrift *Muziekwereld* in de profilering, ledenwerving en relevantie van de Kunstenbond
- Podcasts via het Kunst & Bondcast kanaal, met ook podcasts over de Muziekwereld
- Documentaires en filmpjes, zoals met V*ktv en Kunstenbond-tv
- Verspreiding van informatie via social media kanalen

c. Samenwerking met andere verenigingen

- Samenwerking met beroepsverenigingen voor het ontwikkelen van een gezamenlijke lobby-agenda, met name via de Creatieve Coalitie
- Ontwikkelen van arrangementen voor vak- en beroepsverenigingen voor samenwerking en ontsluiting van diensten voor elkaars leden

3. Resultaten

© Anne Claire de Breij

**Kunsten
bond**

In 2022 heeft de Kunstenbond bijgedragen aan een aantal belangrijke resultaten en is de zichtbaarheid sterk gegroeid. Het starten van de rechtszaak “De Kunst Klaagt Aan” in de eerste helft van het jaar en een serie cao-verbeteringen in de tweede helft van het jaar hebben hier in hoge mate aan bijgedragen. Mede als gevolg van de rol die de Kunstenbond in coronatijd heeft gespeeld, is er ondertussen veel overleg met vertegenwoordigers en de staatssecretaris van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Dat is direct terug te zien in de beleidsdoelen in het regeerakkoord van het huidige kabinet. Daarnaast zijn er goede contacten met Kamerleden, waardoor de input van de Kunstenbond veel terug te zien is in Kamervragen en moties.

3.1 Collectieve belangenbehartiging

In januari 2022 stond er na een lange formatie een nieuw kabinet op het bordes. Onze lobby bouwde in 2022 voort op het succes van 2021. **Het verbeteren van de arbeidsmarktpositie, inclusief eerlijke betaling, voor makers in de gehele creatieve sector** is expliciet een beleidsdoel geworden van dit kabinet. Aan de staatssecretaris van Cultuur en Media de taak om deze ambitie uit te voeren en waar te maken. De staatssecretaris trekt samen op met de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid. Na jaren van stilstand komt er dus beweging in het zzp- en arbeidsmarktbeleid; het kabinet wil werk gaan maken van arbeidsmarkthervormingen. Het kabinet ziet de culturele en creatieve sector ook als voortrekker bij maatschappelijke transities en ons toekomstig maatschappelijk verdienvermogen. Het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen trekt hier samen op met het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

In de Hoofdlijnenbrief cultuur 2022 door de staatssecretaris, *Herstel, vernieuwing en groei*, zijn de arbeidsmarkt en de positie van makers nadrukkelijk beleidsprioriteiten, zoals door de Kunstenbond bepleit. In 2023 wordt deze Hoofdlijnenbrief vertaald naar wetsvoorstellen. Concrete voorstellen die in 2023 en 2024 gedaan worden:

- Een voorstel voor de BIS-periode: het kabinet heeft besloten dat er geen verlenging van de huidige periode komt. In plaats daarvan komt er een nieuwe periode 2025-2028 op basis van het huidige stelsel en daarna ruimte voor een geheel nieuw cultuurstelsel;
- Om Fair Pay te bevorderen nam de Tweede Kamer een motie aan om het verplicht stellen van Fair Pay en de Fair Practice Code te betrekken bij de voorbereiding van de nieuwe BIS. De lobby van de Kunstenbond heeft hier sterk aan bijgedragen;
- Een voorstel voor een zzp-wet, die de handhaving op schijnzelfstandigheid moet verbeteren door het gezagscriterium te verduidelijken;
- Een concreet voorstel om de bewijslast voor het hebben van een arbeidsovereenkomst om te draaien bij een uurtarief onder de 30/35 euro per uur;
- Een voorstel voor de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) voor zzp'ers. In 2022 liep Platform ACCT vooruit op deze wetgeving met het programma Oog voor Impuls. De regeling 'Zelfverzekerd' is een subsidie voor de kosten van deelname aan een broodfonds of de kosten van een AOV. Binnenkort volgt de regeling 'Zekere Zaak' om het in dienst nemen van (schijn)zelfstandigen te stimuleren.

In de Meerjarenbrief Cultuur: *De Kracht van Creativiteit* sprak de staatssecretaris ook steun uit voor een sociaal convenant culturele en creatieve sector. Dit is een initiatief van de Kunstenbond,

met als doel om druk te zetten op het maken van afspraken over eerlijke beloning en andere arbeidsmarktvoorwaarden. Dit vormt de verbindende schakel tussen landelijke wetgeving en afspraken op vakgroeps- en beroepsniveau, zoals cao's en ketentafelafspraken.

Naast deze concrete resultaten van de lobby van de Kunstenbond in 2022 zijn de werkzaamheden van de Collectieve Belangenbehartiging onder te verdelen in vier hoofdprioriteiten:

- eerlijke beloning
- eerlijke contracten
- meer (sociale) zekerheid
- veilige en inclusieve werkvloer

3.1.1 Eerlijke beloning

Tussentijdse aanpassingen cao's voor compensatie gestegen kosten

De torenhoge inflatie zorgde in 2022 voor moeilijke gesprekken aan de onderhandelingstafels. Bij veel cao's werden flinke verbeteringen behaald op het gebied van eerlijke beloning. Zo werd er aan het eind van het jaar een nieuwe cao Kunsteducatie ingestemd met significante verbeteringen voor werknemers. Werknemers onder deze cao kunnen in 2023 namelijk bijvoorbeeld tweemaal rekenen op loonsverhoging. Ook binnen de cao Nederlandse Podia 2022-2023 gebeurde er iets baanbrekends. Die werd namelijk bij hoge uitzondering opengebroken om een structurele loonsverhoging van 5% vast te leggen. Ook de cao Nederlandse Poppodia en Festivals met looptijd tot en met 2023 werd in het voordeel van werkenden aangepast: hieraan werd namelijk een eenmalige uitkering van €1.100,- toegevoegd ter compensatie van koopkrachtverlies. De forse koopkrachtdaling kon nog nergens volledig worden gecompenseerd, wat betekent dat sommige groepen er meer dan andere op achteruit zijn gegaan. De Kunstenbond gaat de komende jaren haar uiterste best doen om die achterstand goed te maken.

Ook eerder in 2022 werden er successen geboekt, namelijk het instemmen met de cao Nederlandse Orkesten & Remplaçanten 2021-2022 en de cao Stichting Omroep Muziek 2022. Binnen beide cao's werd met succes onder andere een flinke loonsverhoging bedongen. Het minimumtarief voor freelancers die onder de cao Nationale Opera & Ballet vallen steeg daarnaast naar 150% van de lonen.

De Kunst Klaagt Aan: rechtszaak gestart tegen de overheid

In de zomer van 2022 werd een grote stap gezet: de Kunstenbond stelde, samen met negen individuele leden, de overheid aansprakelijk voor de onevenredige schade als gevolg van de ontoereikende steun aan culturele zzp'ers tijdens de coronacrisis. De overheid wees de aansprakelijkheid af, maar de Kunstenbond nam daar geen genoegen mee en verstuurde eind 2022 de dagvaarding naar de Staat der Nederlanden. Daarmee is de overheid officieel voor de rechter gedaagd. Hoewel het proces nog moet beginnen, zorgde de aankondiging van de rechtszaak al voor veel media-aandacht en daarmee een groter bewustzijn van de positie van culturele en creatieve zzp'ers. Ook is de naamsbekendheid van de Kunstenbond dankzij de publiciteit rondom de campagne De Kunst Klaagt Aan vergroot.

Collectief onderhandelen voor zzp'ers bezegeld

Een van de grootste ambities van de Kunstenbond sinds haar ontstaan is het mogelijk maken van collectief onderhandelen voor zzp'ers. De lobbyisten van de Kunstenbond maakten hier in het verleden vorderingen mee, onder andere met het Kiem-arrest (FNV-Kiem is een voorloper van de Kunstenbond) en de daaropvolgende moties in de Tweede Kamer. De doorbraak kwam toen de ACM (de Nederlandse mededingingsautoriteit) in november 2019 groen licht gaf. In 2022 maakte een Europees richtsnoer definitief de weg vrij om tariefafspraken te maken. Dit betekent een enorme politieke en juridische verandering als resultaat van jarenlange, niet-aflatende inzet van de Kunstenbond.

Muzikanten op de publieke omroep kunnen voortaan rekenen op betaling

Zowel bij de publieke als de commerciële omroepen worden artiesten vaak uitgenodigd om op te treden voor een kratje bier of nog minder. Dankzij inspanningen van het afgelopen jaar van de Kunstenbond en de vakgroep Muziek/Ntb zijn deze praktijken nu gelukkig verleden tijd. In september 2022 werd beklonken dat muzikanten die optreden bij een programma op de NPO per 1 oktober in principe altijd op een vergoeding kunnen rekenen. Dit baanbrekende resultaat van gesprekken tussen de Kunstenbond/Ntb en de NPO kwam een jaar na de eerste oproep om eindelijk tot afspraken over minimumgages te komen.

Staatssecretaris reserveert meer geld voor makers en werkenden

In november 2022 presenteerde de Staatssecretaris haar Meerjarenbrief Cultuur: *De Kracht van Creativiteit*, waarin eerlijke beloning van professionals in de sector een belangrijk onderwerp is. Uslu maakte bekend op haar rijksbegroting structureel 34,1 miljoen euro extra te reserveren voor het faciliteren van eerlijke beloning. Een concreet bedrag en een belangrijke stap op weg naar Fair Pay voor iedereen, die mede dankzij lobby van de Kunstenbond is gezet.

Upstream Music met twee jaar verlengd

Upstream: Music is een in 2019 opgericht investeringsfonds voor popmusici om het verdienmodel van deze artiesten te vergroten. In 2022 werd op aandringen van de Kunstenbond/Ntb besloten om het fonds in ieder geval voor twee jaar voort te zetten. Daarbij besloot de staatssecretaris datzelfde jaar om tot 2025 jaarlijks €200.000,- extra toe te voegen aan het bestaande budget.

Kunstenbond neemt deel aan nieuwe ketentafel AV-sector

In 2022 lanceerde Platform ACCT, waarvan de Kunstenbond deel uitmaakt, een nieuwe ketentafel voor de audiovisuele sector. De Kunstenbond-vakgroep DAMD, die de subsector van animatieprofessionals vertegenwoordigt, neemt deel aan de ketentafel en bepleit daar de introductie van standaardtarieven- en voorwaarden voor deze groep werkenden.

Verbeteringen in het auteurscontractenrecht

In 2022 is, mede door de lobby van de Kunstenbond, een transparantieverplichting toegevoegd aan het auteurscontractenrecht in Nederland. Dit betekent dat platenmaatschappijen en uitgevers hun auteurs en uitvoerend kunstenaars minstens één keer per jaar informeren over de stand van zaken rond de exploitatie van hun werk - inclusief inkomsten en verschuldigde vergoedingen. In 2023 staat een verdere aanscherping van het auteurscontractenrecht op de agenda. In 2022 leverde de Kunstenbond, onder andere via Platform Makers, input op het concept voor het wetsontwerp om tot een nieuwe wet te komen die makers centraal stelt. In december stuurde Platform Makers daarnaast een brief aan de Staatssecretaris om het belang van het auteursrecht extra bij haar onder de aandacht te brengen.

Videoreeks *Fair Practice in de praktijk* opgenomen en vertoond

De Kunstenbond wil het voor iedereen eenvoudig maken om vanuit Fair Practice te handelen. Daarom werd begin 2022 een reeks voorlichtingsvideo's opgenomen, getiteld *Fair Practice in de Praktijk*. Aanleiding voor de videoreeks was de Fair Practice-tour die beeldend kunstenaar en Kunstenbondlid Natascha Waeyen samen met Huis voor de Kunsten Limburg organiseerde. Zij ging in verschillende gemeenten met beleidsmakers in gesprek over de plek voor kunst in de gemeente en de positie van lokale kunstenaars. Zij nodigde de Kunstenbond hierbij uit om kennis te delen en concrete handvaten te bieden om met Fair Practice aan de slag te gaan. Met het oog op de lange termijn is gekozen voor het maken van een serie video's, die ook in de toekomst op (online) platforms en aan verschillende doelgroepen aangeboden kunnen worden.

3.1.2 Eerlijke contracten

Arbeidsovereenkomsten voor extra koorleden

Na jaren druk uitoefenen op de Nationale Opera worden de freelance koorleden een arbeidsovereenkomst aangeboden. Per 1 januari 2022 heeft deze groep eindelijk meer zekerheid dankzij inzet van de Kunstenbond: ze gaan werken op basis van een (tijdelijke) arbeidsovereenkomst, sommigen zelfs op basis van een vast contract. Op deze wijze krijgt men dezelfde beloning en secundaire arbeidsvoorwaarden als de collega's van het vaste koor.

Schijnzelfstandigheid op Rietveld Academie aangepakt

Naar aanleiding van signalen van een toenemend aantal leden is de Kunstenbond in gesprek gegaan met de Gerrit Rietveld Academie in Amsterdam: veel docenten werken onder schijnzelfstandige constructies. Aan de desbetreffende leden is vervolgens rechtsbijstand verleend. Ondersteund door een juridische claim hebben deze gesprekken geleid tot de omzetting van de ongewenste freelance contracten naar arbeidsovereenkomsten. En tot een beleidswijziging: het werken met arbeidsovereenkomsten wordt de nieuwe norm. In 2023 wordt het gesprek voortgezet, bijvoorbeeld over de inschaling en de omvang van de deeltijdaanstelling.

Verschillende cao's afgesloten, verlengd of vernieuwd

Achter het afsluiten of verlengen van cao's gaan intensieve trajecten schuil: van overleg met leden en het maken van een inzetbrief tot eindeloos veel gesprekken met kaderleden, delegaties van werkgevers. Deze inspanning beslaat een groot deel van het werk van de Kunstenbond, omdat dit van groot belang is: zo worden immers collectief zaken voor grote groepen werkenden geregeld.

Er werden in 2022 maar liefst acht cao's afgesloten of voortgezet, namelijk:

- **Cao Poppodia en Festivals 2022 – 2023**

Begin 2022 kwamen de WPNF en Kunstenbond een cao-akkoord overeen voor de jaren 2022 en 2023. In het akkoord werd o.a. een verhoging van het minimumtarief voor zzp'ers van 150% besloten. Ook werd een clause opgenomen die stelt dat de werkgever primair verantwoordelijk is voor het voorkomen van ongewenste omgangsvormen. Tenslotte hebben de werkgevers toegezegd zich in de looptijd van deze cao aan te sluiten bij het Sociaalfonds Podiumkunsten.

- **Cao Kunsteducatie 2021 – 2022**

Begin 2022 werd de cao Kunsteducatie 2021 – 2022 ingestemd, die met terugwerkende kracht in werking ging. Per 1 januari 2022 werd zo een loonstijging bedongen, met nog een extra stijging van 1,5% per 1 juli van datzelfde jaar.

- **Cao Nederlandse Orkesten 2021 – 2022**

In september stemden de leden van de Kunstenbond in ruime meerderheid voor het onderhandelingsresultaat van de Nederlandse Orkesten. Een belangrijke winst was een loonsverhoging van 5% in totaal, die als eenmalige uitkering met terugwerkende kracht werd uitbetaald.

- **Cao Remplaçanten 2021 – 2022**

In het kielzog van de onderhandelingen over de cao Nederlandse Orkesten werd ook de cao Remplaçanten 2021-2022 afgesloten. Hierin golden dezelfde afspraken als binnen de cao Nederlandse Orkesten.

- **Cao Nationale Opera en Ballet 2022**
Het principeakkoord werd begin juni 2022 met een positief advies aan de Kunstenbond-leden voorgelegd en vervolgens met een overgrote meerderheid ingestemd. In het akkoord stond onder andere een structurele loonontwikkeling van 3% en een verhoging van het minimumtarief voor freelancers met 150%.
- **Cao Stichting Omroep Muziek 2022**
Met het instemmen van deze cao werd een salarisverhoging van 3% veiliggesteld per oktober, inclusief een nabetaling over de maanden januari tot en met september. Daarnaast werd de eindejaarsuitkering structureel verhoogd naar 1.500 euro bij een fulltime aanstelling.
- **Cao Kunsteducatie 2023**
Docenten muziek, theater, beeldend of dans die vallen onder de cao Kunsteducatie kunnen dankzij succesvolle onderhandelingen van de Kunstenbond in het nieuwe jaar rekenen op flinke verbeteringen. Zo krijgen zij tweemaal loonsverhoging, met voor de lagere salarisschalen relatief meer vooruitgang. Ook ontvangen werknemers een eenmalige uitkering ter compensatie van de hoge inflatie. Daarnaast werden afspraken gemaakt om af te stappen van deeltijdontslag en toe te werken naar duurzame inzetbaarheid.
- **Cao Omscholingsregeling Dansers Nederland**
De cao Omscholingsregeling Dansers Nederland, een nieuwe cao, werd eind 2022 algemeen verbindend verklaard. Daarmee wordt voor elke danser die bij een gezelschap danst dat onder deze cao valt kapitaal opgebouwd, waarmee zij zich kan laten omscholen.

Werkgevers Kunsteducatie erkennen dat structureel werk een vast contract verdient

Naast de resultaten op loonontwikkeling was de nieuwe cao Kunsteducatie om nog een reden historisch: alle cao-partners waren het erover eens dat er korte metten gemaakt moet worden met oneerlijke contracten en dat structureel werk beloond moet worden met een vast contract. Die eensgezindheid is een teken van een cultuuromslag waaraan de Kunstenbond door de jaren heen heeft bijgedragen.

3.1.3 Meer zekerheid

Steeds meer erkenning voor kwetsbare positie van culturele en creatieve zzp'er

De Hoofdlijnenbrief uit mei 2022 van de Staatssecretaris Cultuur en Media kon op kritiek rekenen van de Kunstenbond, maar gaf ook hoopvolle aangrijpingspunten: zo constateert de brief terecht dat veel mensen in de sector financieel verzwakt zijn en staan er concrete plannen in om deze groep tegemoet te komen. Ook in de Meerjarenbrief, gepresenteerd in november 2022, onderkent de staatssecretaris expliciet dat de naleving van Fair Practice en Fair Pay concreet moeten worden gemaakt. De jarenlange lobbywerkzaamheden van de Kunstenbond hebben bijgedragen aan deze bewustwording en de collectieve belangenbehartigers blijven zich inzetten om te zorgen dat deze beloftes waar worden gemaakt.

Tijdelijke subsidie voor kosten AOV en broodfonds voor zzp'ers

Zzp'ers en hybride werkenden in de culturele en creatieve sector kunnen sinds november 2022 – met terugwerkende kracht vanaf 1 juni 2022 – een bijdrage aanvragen voor hun arbeidsongeschiktheidsverzekering of broodfonds. Dat kan via de regeling Oog voor impuls van Platform ACCT, die mede mogelijk gemaakt is door de Kunstenbond.

Biënnale Gelderland

Na een jaar intensieve voorbereiding door curatoren en kunstenaars besloot de penvoerder en organisator van de Biënnale Gelderland, Valkhof Museum, in november 2022 de opening af te

gelasten. Hierdoor kwam de betaling van kunstenaars en curatoren op losse schroeven te staan. De Kunstenbond heeft deze makers en werkenden bijgestaan in de gesprekken met het Valkhof Museum, en met resultaat: inmiddels zijn alle kunstenaars toch betaald. Het conflict met de curatoren probeert de Kunstenbond met behulp van mediators op te lossen, zodat ook zij nog kunnen rekenen op betaling.

Omscholingsregeling Dansers Nederland algemeen verbindend verklaard

Vlak voor het einde van 2022 werd nog een historisch resultaat geboekt: de cao Omscholingsregeling Dansers Nederland (ODN) werd algemeen verbindend verklaard. Dat betekent dat alle dansgezelschappen die onder de werkingsfeer van deze cao vallen verplicht premie moeten afdragen aan de ODN. Daarmee wordt voor elke danser een kapitaal opgebouwd, waarmee zij zich kunnen omscholen op het moment dat de carrière binnen de dans tegen het einde aan loopt. Individuele werkgevers die in het verleden niet mee wilden doen aan deze regeling, kunnen dus vanaf nu worden gedwongen om premie af te dragen.

3.1.4 Veilige werkvloer

Clusters muziek en kunsteducatie aangesloten bij Mores

Ook de clusters Muziek en Kunsteducatie zijn sinds 2022 aangesloten bij meldpunt Mores.online. Een belangrijke ontwikkeling, omdat hiermee vrijwel alle deelsectoren zijn ondergebracht bij één meldpunt.

Taskforce GO! opgericht

In 2022 werd de Taskforce GO! opgericht, het nieuwe samenwerkingsverband voor een veilige en inclusieve muzieksector. De Kunstenbond is er trots op om deel uit te maken van dit samenwerkingsverband, dat onder andere een gedragscode voor de muzieksector heeft geïmplementeerd en zorgde voor de aansluiting van dit cluster bij het meldpunt Mores.online. Dat maakte de Taskforce bekend tijdens haar officiële lancering op ESNS 2023.

Verplichtingen rond veilige werkvloer opgenomen in standaardcontracten

In 2022 is een bepaling omtrent grensoverschrijdend gedrag opgenomen in de standaardcontracten die tot de beschikking staan van de leden van de Kunstenbond. Door dit onderdeel te maken van een contract staan zowel de opdrachtgever als de opdrachtnemer bij het aangaan van de opdracht stil bij de kwestie van sociale veiligheid. De opdrachtgever verplicht zich om maatregelen te nemen om grensoverschrijdend gedrag tegen te gaan. Naast deze concrete afspraak waar de opdrachtnemer op terug kan vallen, wordt ook verwezen naar Mores.online zodat de opdrachtnemer weet wat te doen in geval van grensoverschrijdend gedrag.

3.2 Individuele belangenbehartiging en ondersteuning

Naast de collectieve belangenbehartiging verleent de Kunstenbond ook individuele diensten voor leden. Deze dienstverlening bestaat uit juridische en bedrijfskundige ondersteuning.

3.2.1 Juridische ondersteuning en helpdesk

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de onderwerpen waar de individuele belangenbehartiging en ondersteuning betrekking op heeft, onderverdeeld naar eerste- en tweedelijns hulp. Daarnaast is er per rechtsgebied een vergelijking gemaakt met 2021. De eerstelijns hulp heeft betrekking op de helpdesk. Leden worden direct geholpen met vragen over werk, inkomen, intellectueel eigendom, muziekcontracten, arbeidsrecht en sociale zekerheid.

Zo mogelijk wordt dit contact afgesloten met een eindadvies. Bij tweedelijns hulp wordt voor wat betreft deze onderwerpen een beroep gedaan op specifieke juridische ondersteuning en de screening van contracten. Hiervan is sprake als dossiervorming direct nodig is en bij een eventuele vervolgbehandeling van eerstelijns vragen.

In 2022 zijn er 119 minder vraagstukken behandeld ten opzichte van het jaar daarvoor. De marktomstandigheden in de voorgaande jaren waren dan ook uitzonderlijk. De coronacrisis creëerde grote onzekerheid bij leden, waardoor bij de Kunstenbond vooral veel eerstelijns advies werd gevraagd. Tegelijkertijd heeft de afdeling in 2022 een inhoudelijke verbetering gemaakt, om zonder aanvullende inhuur meer complexe zaken te kunnen verwerken. Het gevolg was een aanzienlijke kostenbesparing door minder gebruik te maken van externen. Deze werkwijze hield ook een communicatieslag in. Immers willen de als Kunstenbond bij haar leden benadrukken dat zij met alle juridische vragen bij één loket terecht kunnen. De afdeling IBB wil bij voorkeur niet doorverwijzen, maar juist de ledenbinding voorop zetten en kennis intern borgen.

In de cijfers is terug te zien dat contractscreening groeiende is. De afdeling levert een juridisch onderbouwd antwoord, tegen een gereduceerd tarief van € 100,- per uur. Bovendien zijn de eerste drie uur gratis, al vanaf het basislidmaatschap.

Totaal dossiers 2022			
Rechtsgebied evaluatie 2022	1e lijns	2e lijns	Totaal
Arbeidsrecht	202	86	288
Sociale Zekerheid	31	9	40
ZZP/uurtarief/verzekeringen	85	1	86
Alg. verbintenissenrecht	105	67	172
Intellectueel Eigendom	95	46	141
Contractscreening & Overeenkomst muziekindustrie	88	65	153
Belasting	44	2	46
Huurrecht	40	8	48
Overig	100	20	120
EINDTOTAAL	790	304	1.094

3.2.2 Trainingen

Eind 2022 is gestart met de *ENT x Kunstenbond Scholentour*, een serie kennismakingen op de theateropleidingen in samenwerking met Ensemble Nieuwe Theaterwerkers. Het doel van deze tour is om scholen en studenten kosteloos kennis te laten maken met het werk van de Kunstenbond en ENT, en voor beide organisaties om leden te werven. In 2022 is ook het reguliere trainingsprogramma weer opgestart, nadat er twee jaar lang weinig mogelijk was vanwege de coronacrisis.

Er zijn in totaal tien trainingen gegeven: acht uit het reguliere trainingenpakket *Weet wat je waard bent*, en twee van het type *ENT x Kunstenbond Scholentour*. De intentie is om in 2023 meer tijd en middelen te investeren in de acquisitie voor alle trainingen, met dit doel voor ogen is eind 2022 de capaciteit van de afdeling Marketing & Communicatie uitgebreid.

3.2.3 Verzekeringen

In samenwerking met een verzekeringstussenpersoon ontwikkelt de Kunstenbond maatwerkverzekeringen voor leden. Op deze manier biedt de Kunstenbond haar leden een groot

palet van verzekeringen met korting en met bijbehorend advies. Van de maatwerkverzekeringen zijn met name de instrumentenverzekering, de tentoonstellingsverzekering en de gecombineerde aansprakelijkheidsverzekering (een particuliere en een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering in één) populair. De ontwikkeling van verzekeringen wordt in 2023 doorgezet, omdat dit zeer relevant is voor leden en om in te spelen op actuele ontwikkelingen rond de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) voor zzp'ers.

3.2.4 Financiële diensten

De Kunstenbond en de vakgroep Muziek hebben met verschillende aanbieders van financiële diensten afspraken gemaakt over speciale tarieven voor leden. Ook in 2022 werden deze diensten actief aangeboden via de ledenomgeving op de website, via het blad Muziekwereld en via de ledenservice. Leden kunnen onder andere ondersteuning vragen bij hun aangifte Inkomstenbelasting, verloning en boekhouding.

3.3 Vereniging

3.3.1 Leden

In 2022 hebben in totaal 409 nieuwe leden zich aangemeld bij de Kunstenbond. Daarnaast heeft de beroepsvereniging voor improviserende musici BiMpro zich in november 2022 aangesloten. Daardoor verwelkomt de Kunstenbond worden vanaf 1 januari 2023 nog eens 174 nieuwe leden. Eind 2022 had de Kunstenbond 6.486 leden. Dit is een daling van 2,8% ten opzichte van het aantal leden van 31 december 2021 (6.672 leden). Daarmee is de daling iets afgevlakt ten opzichte van het jaar ervoor (4,7%). Met de komst van BiMpro en investeringen in ledenwerving in 2023, wordt voor 2023 een stijging van het aantal leden voorzien.

De Kunstenbond is georganiseerd in vijf vakgroepen. Onderstaande tabel geeft een overzicht over de verdeling van de leden naar vakgroep.

Verdeling van de leden naar vakgroep				
	Leden 31-12-2021		Leden 31-12-2022	
	aantal leden	%	aantal leden	%
Muziek	2.770	41,5%	2.780	42,9%
Theater en Dans	1.483	22,2%	1.413	21,8%
Beeldend	1.293	19,4%	1.221	18,8%
Kunsteducatie	810	12,1%	746	11,5%
DAMD	116	1,7%	115	1,8%
Geen vakgroep	200	3,0%	211	3,3%
	6.672	100,0%	6.486	100,0%

3.3.2 Afstemming en activiteiten met leden

Tijdens de coronacrisis vonden bijeenkomsten voornamelijk online plaats. In 2022 zijn de fysieke bijeenkomsten weer opgestart, maar ook online bijeenkomsten blijven onderdeel van het programma. Dit vanwege de voordelen op het gebied van toegankelijkheid voor leden uit het hele land en effectieve organisatie. Tijdens deze bijeenkomsten, die zowel verenigingsbreed als op

vakgroeps- of cao-niveau plaatsvinden, staat het voorlichten en versterken van de leden centraal. Minstens zo belangrijk is het ophalen van informatie, als voeding voor de belangenbehartiging.

Bij koffie-uurtjes kunnen leden zich aanmelden om bij te praten met andere leden, in het bijzijn van een jurist en een collectieve belangenbehartiger. Op deze manier kunnen juridische vragen direct beantwoord worden en kan een toelichting gegeven worden op de lobby die de Kunstenbond voert. Dit is ook een moment waarop de visie of problemen van leden gehoord worden, als voeding voor het werk van de Kunstenbond. Themacafés zijn gericht op het bespreken van een specifiek thema dat voor een groep leden relevant is. De vijf vakgroepen hebben daarnaast ook nog bijeenkomsten voor de leden van hun eigen vakgroep. Dit zijn bijvoorbeeld de jaarlijkse ledenvergaderingen, maar ook zijn er in 2022 andere soorten bijeenkomsten georganiseerd, bijvoorbeeld rond de webserie V*KTV. Voor de cao-onderhandelingen houdt de Kunstenbond daarnaast regelmatig online raadplegingen onder haar leden. Dit gebeurt door middel van een e-mail formulier waarmee leden kunnen stemmen.

Bijeenkomsten, events en raadplegingen Kunstenbond 2022	
	Aantal
Cao-raadplegingen	11
Koffie uurtjes	6
Thema cafés	5
Bijeenkomsten Vakgroepen	7

In 2022 is de Kunstenbond gestart met een introductietraining voor aankomende bestuurders. Deze training wordt aangeboden aan leden die zich willen voorbereiden op een bestuursfunctie binnen de Kunstenbond, of op een bestuurs- of toezichthoudersfunctie bij een andere organisatie namens de Kunstenbond.

3.3.3 Zichtbaarheid en bereik Kunstenbond

De Kunstenbond heeft zich ook in 2022 ingespannen om haar bereik, zowel op het gebied van kennisdeling als ondersteuning van leden, te vergroten. De Kunstenbond verspreidt haar informatie via haar website, digitale nieuwsbrieven, het tijdschrift Muziekwereld, podcasts (de Kunst en Bondcast en de Muziekwereld podcast) en via social media. Zowel de meerjarencommunicatiestrategie als de social mediastrategie zijn momenteel in ontwikkeling. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de frequentie en het bereik via diverse media.

In 2022 is de communicatiecapaciteit uitgebreid, om meer leden en potentiële leden te kunnen bereiken met relevante informatie. Dit heeft geresulteerd in concrete toename van het bereik: in 2022 is dit goed te zien in het aantal volgers op de social mediaplatforms Instagram en LinkedIn, dat bijna verdubbelde ten opzichte van het jaar ervoor. In 2022 is een start gemaakt met het vaker visueel aanbieden van informatie, met name met video's. Het grootste project is V*KTV, een docureeks van vier afleveringen over de beroepspraktijk van de beeldend kunstenaar. Twee afleveringen zijn in 2022 in première gegaan, de volgende twee verschijnen in 2023. In 2022 is ook geëxperimenteerd met Kunstenbond-tv op de Nederlandse Dansdagen. In het kader van de Fair Practicetour in Limburg zijn er vijf korte filmpjes gemaakt over Fair Pay. Deze filmpjes zijn ook na deze tour bruikbaar, als voorlichtingsmateriaal voor gemeentes. Tot slot worden er voor de social mediakanalen van de Kunstenbond reels gemaakt van bijeenkomsten en evenementen. Hiermee worden ook mensen buiten de volgers van de Kunstenbond bereikt.

Verspreiding van informatie door de Kunstenbond	
	Aantal keer
Nieuwsbrieven	
• Aan leden algemeen	15
• Aan vrienden	12
• Aan vakgroepen	35
• Fondsen nieuwsbrieven	6
Muziekwereld tijdschrift	
	4
Kunst en Bondcast (Podcast van de Kunstenbond)	
• Kunst en Bondcast (algemeen)	7 afleveringen
• Programma Muziekwereld	1 aflevering
Video	
• V*KTV	2 afleveringen in première
• Fair Practice video's	5 afleveringen voorlichtingsmateriaal
• KunstenbondTV	1 uitzending Nederlandse Dansdagen

Bereik social media en website					
	Websites	Facebook	Instagram	Linkedin	Twitter
Volgers (eind 2021)	x	3.415	1.703	1.259	1.131
Volgers (eind 2022)	x	3.600	3.080	2.399	1.412
Bezoekers (2021)	76.855	2.689	x	x	x
Bezoekers (2022)	89.467	1.704	x	x	x
Pageviews (2021)	295.183	128.451	x	x	x
Pageviews (2022)	305.238	250.739	x	x	x

In 2022 is het werk van de Kunstenbond goed opgepakt in pers en media: in vergelijking met 2021 is de aandacht flink gegroeid. Met name de campagne De Kunst Klaagt Aan en de ontwikkelingen rondom de NPO (tariefafspraken voor artiesten en de oproep over Sterren op het doek) hebben de Kunstenbond in de kijker gezet. Er waren twee televisieprimeurs voor de Kunstenbond: een item in Nieuwsuur over De Kunst Klaagt Aan en een item in Shownieuws over de oproep tot betaling van kunstenaars in Sterren op het Doek.

De versterking van het mediaprofiel van de Kunstenbond is een belangrijk ontwikkelpunt in de meerjaren-communicatiestrategie. We zien onder meer dat het contact met dagbladen die echt de diepte in willen verstevigd is, en dat de goede relatie die we onderhouden met ANP zeer waardevol is voor sneller nieuws en het inspelen op de actualiteit. Onderstaande cijfers zijn gebaseerd op de eigen waarneming; het uiteindelijke bereik zal in werkelijkheid groter zijn geweest.

Kunstenbond in de media	
	Aantal keer
Landelijke kranten (incl. online) en publieke omroep	22
Online media (nu.nl, zipconomy, en niche platforms)	35
Commerciële omroepen –tv radio	4
Regionale Media	7

3.3.4 Vakgroepen

Vakgroep Beeldend

Samen met de vakgroep Beeldend is de afgelopen jaren hard gewerkt aan V*KTV, een nieuwe webserie van de Kunstenbond over de beroepspraktijk van beeldend kunstenaars. Op 14 oktober 2022 werd de serie feestelijk gelanceerd in Utrecht, waar zo'n 70 mensen op af kwamen. De serie is online gepubliceerd op het Vimeokanaal van de Kunstenbond en werd honderden keren bekeken.

In 2022 is ook gestart met rechtReeKs, een maandelijkse column in BK-informatie waarin de Kunstenbond de juridische kanten van het kunstenaarsbestaan onder de loep neemt. In de tot nu toe vijf edities van de column kwamen onderwerpen als auteursrecht en samenwerken met galeries aan bod. BK-informatie heeft ongeveer 7.000 abonnees en naar schatting 10.000 lezers. Zowel V*KTV als de column rechtReeKs zorgen voor veel positieve reacties en herkenning onder de doelgroep.

Vakgroep Kunsteducatie

De nieuwe cao Kunsteducatie kent significante verbeteringen voor werknemers in de nieuwe cao. Deze uitkomst is mede te danken aan de inzet van kaderleden van de vakgroep in 2022.

In 2021 lanceerde de vakgroep Kunsteducatie de Kunst & Bondcast: een podcastkanaal voor en door de creatieve sector. Host Manu van Kersbergen spreekt in elke aflevering met verschillende gasten uit het werkveld. In 2022 kwamen er maar liefst zes afleveringen uit over uiteenlopende onderwerpen: van de toegankelijkheid van kunsteducatie tot de aanpak van grensoverschrijdend gedrag.

Daarnaast organiseerde de vakgroep in het najaar een bijeenkomst in Productiehuis Nowhere in Amsterdam over toegankelijkheid binnen Kunsteducatie. Op het evenement, dat met zo'n 30 deelnemers goed werd bezocht, sprak theatermaker Bright Richards en werd een live-aflevering van de Kunst & Bondcast opgenomen.

DAMD

DAMD heeft er succesvol op aangedrongen dat er aan de nieuwe Platform ACCT-ketentafel voor de AV-sector (Audiovisueel) ook aandacht is voor de animatie- en VFX-sector. De vakgroep agendaert aan deze ketentafel de noodzaak van standaardvoorwaarden en -tarieven voor animatieprofessionals: een belangrijke stap in de strijd voor Fair Pay.

Ook wordt er hard gewerkt aan erkenning van animatieprofessionals binnen functieprofielen zoals fondsen die hanteren voor de verdeling van gelden, zoals bijvoorbeeld Pictoright. Een eerlijke verdeelsleutel is hard nodig, want, zoals de vakgroep inmiddels duidelijk heeft gemaakt bij Stichting Thuiskopie: animatieprofessionals delen al jarenlang ten onrechte niet mee in het geld.

Op 15 december 2022 vond daarnaast een bijzondere ledenbijeenkomst plaats: het DAMD bestuur presenteerde de plannen voor 2023 en Mascha Halberstad, regisseur van het Gouden Kalf-winnende Knor, verzorgde een presentatie.

Vakgroep Theater & dans

De vakgroep Theater & Dans, reisde het afgelopen najaar met cameraploeg af naar de Nederlandse Dansdagen in Maastricht. Daar voelde hij de aanwezigheid aan de tand over hun blik op de Fair Practice Code.

Verder werden er in 2022, in samenwerking met leden uit de vakgroep, weer volop trainingen gegeven. In dit kader wordt nu ook samengewerkt met Ensemble Nieuwe Theaterwerkers. Samen met dit collectief van net afgestudeerde theatermakers en acteurs doet de Kunstenbond een

kennismakingstour langs de verschillende theateropleidingen om studenten bewust te maken van hun rechten op de culturele arbeidsmarkt. Ook is er in 2022 drie keer een workshopweek georganiseerd in samenwerking met ACT Acteursbelangen.

Vakgroep Muziek/Ntb

Het najaar van 2022 stond in het teken van een grote nieuwe samenwerking: BiMpro, beroepsvereniging voor improviserende musici, sloot zich aan bij de Kunstenbond.

Verder werd er een groot succes geboekt in de onderhandelingen met de NPO: artiesten die daar optreden op radio of tv zijn voortaan verzekerd van betaling. Ook werden eerste stappen gezet in soortgelijke onderhandelingen met de commerciële omroepen.

Daarnaast is de vakgroep in 2022 gestart met het opnemen en verspreiden van een eigen podcast: de Muziekwereld Podcast. In aflevering staat een thema uit de meest recente editie van de Muziekwereld centraal.

3.3.5 Samenwerking versterken

De Kunstenbond werkt op verschillende manieren samen met andere organisaties. Om samenwerking te versterken, en de positie van de werkenden in de sector te kunnen verbeteren, heeft de Kunstenbond onder andere vertegenwoordigers benoemd in de besturen van Kunsten '92, Platform ACCT en de Creatieve Coalitie. Met een nieuwe lidmaatschapsvorm wordt het nog beter mogelijk om de krachten met andere vakbonden en beroepsverenigingen te bundelen.

Creatieve Coalitie

De Kunstenbond heeft aan de basis gestaan van de Creatieve Coalitie, een samenwerking van 44 beroepsorganisaties en vakbonden die opkomen voor de sociaal-economische positie van werkenden in de culturele en creatieve sector en die het culturele klimaat binnen de samenleving wil versterken. Na de opstartfase is de Creatieve Coalitie met ingang van januari 2022 een eigen vereniging. De Kunstenbond zal daarmee ook het penvoerderschap voor subsidies afbouwen. Voor de periode 2023 en 2024 is een nieuwe subsidie verkregen om de coördinerende rol in het werkveld van belangenbehartiging voor werkenden te vervullen. Platform ACCT voert een aantal projecten uit gericht op het verbeteren vergoedingen en arbeidsomstandigheden in de sector, waaronder de ketentafels en een proces dat moet leiden tot een sociaal convenant voor de culturele sector. De betrokkenheid van leden van de Creatieve Coalitie is daarbij essentieel. Met de subsidie tot 2025 kan de Creatieve Coalitie deze coördinerende rol vervullen.

Platform ACCT

Naast de Creatieve Coalitie is de Kunstenbond mede-initiatiefnemer en medeoprichter van Platform ACCT. Dit is een samenwerkingsverband van het gehele werkveld van de culturele en creatieve sector en wordt ondersteund door het ministerie van OCW en is opgericht naar aanleiding van jarenlange inzet van de Kunstenbond. De Kunstenbond neemt sinds de start zitting in het bestuur van Platform ACCT. Met rijkssubsidie worden projecten gestart met als doel het versterken van de positie van kunstprofessionals. Na het banen van de weg voor collectieve onderhandelingen voor zzp'ers, heeft de Kunstenbond in 2022 met Platform ACCT een stevige subsidieaanvraag gehonoreerd gekregen om de ketentafels op te zetten. Vanuit Platform ACCT wordt nu aan zeker zes ketentafels gesproken over collectieve voorwaarden en tarieven. Op de ketentafel Archeologie na is de Kunstenbond bij alle tafels betrokken. Daarnaast heeft de Kunstenbond Platform ACCT in staat gesteld om voor verschillende subsectoren sectoranalyses te maken, gefinancierd door het ministerie van SZW. Dit heeft vervolgens geresulteerd in een zogenaamde MDIEU-aanvraag waarmee de deelnemende sectoren in totaal ruim maximaal 900.000 euro aan subsidie ontvangen voor zaken als loopbaan-APK's en vervroegde pensioenen voor zware beroepen.

BiMpro

In november 2022 heeft BiMpro, de beroepsorganisatie voor improviserende musici, zich aangesloten bij de Kunstenbond. De aansluiting is erop gericht om een sterker gezamenlijk geluid te laten horen voor de leden van beide verenigingen. Naast de algemene punten van eerlijke beloning, eerlijke contracten en goede en veilige werkomstandigheden, komen de partijen ook gezamenlijk op voor een divers muziekaanbod bij de publieke omroep en voor gelijke behandeling van mannen en vrouwen.

UnieNFTO

De Kunstenbond heeft in 2022 afspraken gemaakt voor structurele samenwerking met de UnieNFTO, een vakbond in het beroepsonderwijs. Veel leden van de Kunstenbond zijn (deeltijds) verbonden aan beroepsopleidingen. Om de belangen van de leden van de Kunstenbond beter te laten behartigen bij decentrale onderhandelingen en bij cao-onderhandelingen zijn afspraken gemaakt met de UnieNFTO. De input van de Kunstenbond wordt in die onderhandelingen meegenomen. Ook worden de leden van de Kunstenbond meegenomen in raadplegingen. Andersom kunnen leden van de UnieNFTO zich ook laten inschrijven bij de Kunstenbond, als ze geïnformeerd willen worden over onze activiteiten of betrokken willen worden in bijeenkomsten of raadplegingen. Op deze manier krijgen werkenden in het culturele beroepsonderwijs twee vakbonden die hen vertegenwoordigen voor de prijs van één.

Nieuwe lidmaatschapsvorm

De Kunstenbond heeft in 2022 besloten om met ingang van 2023 een nieuw lidmaatschapsvorm in te voeren. Deze lidmaatschapsvorm heeft tot doel om in te kunnen zetten om mensen kennis te kunnen laten maken met de Kunstenbond. De statutaire naam van deze lidmaatschapsvorm is solidariteitslidmaatschap. Dit lidmaatschap kan worden aangeboden aan bijvoorbeeld studenten of aan leden van andere beroepsverenigingen die kennis willen maken met het werk van de Kunstenbond. Met de toevoeging van de dit lidmaatschap kunnen ook arrangementen met andere verenigingen worden afgesproken. De toegang tot individuele dienstverlening gaat bij dit lidmaatschap meer uit van retributie dan van contributie. Voor toegang tot bestuurslidmaatschap en voor ruimere invloed bij stemmingen blijft een basis of volledig lidmaatschap nodig.

Arrangementen voor samenwerking

Met verschillende andere beroepsorganisaties zijn gesprekken gestart om tot een vergelijkbare samenwerking te komen. De Kunstenbond heeft in 2022 een nieuw lidmaatschap geïntroduceerd dat gebruikt kan worden om tot afspraken te komen met andere beroepsverenigingen en maatwerkarrangementen af te spreken.

Nationaal Podiumplan

Het Nationaal Podiumplan is een initiatief vanuit leden van de vakgroep Muziek/Ntb, om de eerlijke beloning voor muzikanten te bevorderen. De regeling is zeer succesvol gebleken. Het Nationaal Podiumplan richt zich direct op makers en is een alternatief voor trickle-down financiering. Het kan daarmee als voorbeeld dienen voor hoe (overheids-)financiering op een meer directe manier bij de doelgroep terecht kan komen. In 2022 zijn er met de Stichting Nationaal Podiumplan gesprekken gevoerd over de toekomst van de uitvoering van deze regeling. Mogelijk vervult de Kunstenbond in de toekomst een grotere rol in de promotie en uitvoering.

Kunsten '92

De Kunstenbond en Kunsten '92 hebben zich gezamenlijk ingezet in de Taskforce culturele en creatieve sector, die zich na de coronacrisis heeft toegelegd op het beperken van de gevolgen van de energiecrisis. In de cultuurlobby is daarentegen een eigen koers gevaren: de Kunstenbond wilde niet dat de huidige cultuurnotaperiode met twee jaar zou worden verlengd, omdat Fair Practice daarmee nog verder vooruitgeschoven zou worden.

Federatie Beeldrechten

In 2022 werd de Federatie Beeldrechten opgericht: een samenwerkingsverband tussen Pictoright, de Kunstenbond en zes andere beroepsorganisaties die de belangen van ontwerpers, illustratoren, fotografen, fotojournalisten en beeldend kunstenaars behartigen. Binnen de federatie zetten de organisaties zich samen in voor een betere auteursrechtelijke positie van deze makers. Er zijn vier werkgroepen actief: de werkgroep Auteurscontractenrecht, de werkgroep rond het onderzoek 'Waarde van beeld', de werkgroep Online inbreuken en de werkgroep *Value gap*.

4. Bestuurlijke besluiten en voornemens

© Guda Koster

De Kunstenbond is sinds 2016 een zelfstandige organisatie. In 2018 is de Kunstenbond gefuseerd met de Ntb. Na de pioniersfase gaat er met ingang van 2023 een nieuwe strategische periode in.

Strategieplan

Het bestuur en de Ledenraad van de Kunstenbond hebben in het laatste kwartaal van 2022 het nieuwe strategieplan 2023 – 2027 goedgekeurd. De uitgangspunten van het strategieplan zijn als volgt:

- **1. Profilering:** de Kunstenbond zet in op zichtbaarheid als de vakbond die krachten van alle werkenden in de culturele en creatieve sector bundelt.
- **2. Kernboodschap:** de kernboodschap is daarbij: *Professioneel gemaakt is professioneel betaald.*
- **3. Inhoudelijke prioriteiten:** de kernpunten zijn: a) eerlijke beloning; b) eerlijke contracten; c) meer (sociale) zekerheid en d) een veilige en inclusieve werkvloer.
- **4. Community building:** de Kunstenbond ontwikkelt zich als vereniging verder als beweging met communities, herkenbaar voor beroepsgroepen, gericht op interactie, inspiratie, verbinding en verdieping van kennis.
- **5. Ontwikkeling van de vereniging:** de verenigingsstructuur wordt herzien, zodat deze meer flexibel en meer naar buiten gericht is.
- **6. Ledenwerving:** ledenwerving wordt prioriteit: alleen met een hogere organisatiegraad in de sector kan de Kunstenbond zaken echt veranderen.
- **7. Relevantie:** het persoonlijk voordeel voor leden van lidmaatschap wordt verder ontwikkeld en vooral ook uitgelegd, zodat het persoonlijke profijt bij solidariteit hand in hand gaan.
- **8. Talentontwikkeling:** door het opzetten en aanbieden van opleiding en training worden de capaciteiten van leden ontwikkeld om dit binnen de vereniging en als vertegenwoordiger van de vereniging in te zetten.
- **9. Financieel:** van interen naar investeren, het relatief hoge eigen vermogen van de vereniging gaat geïnvesteerd worden om het structurele exploitatietekort weg te werken. Als dit doel bereikt is zal verder een beleid worden ontwikkeld om het resterende eigen vermogen missie gedreven in te zetten.
- **10. Diversifiëring van financiële bronnen:** voor het verbeteren van de bedrijfseconomische duurzaamheid wordt ingezet op zowel ledenwerving als fondsenwerving.

Update van de statuten en het huishoudelijk reglement

De statuten en het huishoudelijk reglement van de Kunstenbond zijn in 2022 geüpdatet. Daarbij zijn wijzigingen doorgevoerd die volgen uit veranderde wet- en regelgeving. De termijnen voor de bestuursperiodes zijn in lijn gebracht met de Governance Code Cultuur, er zijn vereenvoudigingen doorgevoerd in de benoemingsprocedure voor nieuwe bestuurders en er is een nieuwe lidmaatschapsvorm toegevoegd (het solidariteitslidmaatschap).

5. Organisatie

© Anne Claire de Breij

**Kunsten
bond**

5.1 Personeel

Formatie

De formatie van de Kunstenbond is in fte's aan het begin van 2022 en einde jaar is hieronder weergegeven. Onder een fte wordt een medewerker verstaan met een dienstverband van 38 uur per week.

Formatie werkorganisatie	1 januari 2022		31 december 2022	
	FTE	aantal	FTE	aantal
Directeur	0,84	1	0,89	1
Bestuursondersteuning	0,32	1	0	1
Coördinator bedrijfsvoering	0,63	1	0,7	1
Secretariaat & ledenadministratie	1,37	2	0,53	1
Marketing & communicatie	1,47	2	2,52	3
Individuele belangenbehartiging	4,48	7	4,96	8
Collectieve belangenbehartiging	5,12	6	5,12	6
	14,23	20	14,72	21

In de formatie zijn een aantal wijzigingen doorgevoerd en beslissingen genomen. De twee deeltijdsfuncties gericht op de juridische ondersteuning van de afdeling Individuele Belangenbehartiging en de bestuursondersteuner zijn samengevoegd tot een volledige functie. De vacature voor deze functie heeft vanaf april 2022 open gestaan en wordt vanaf januari 2023 ingevuld.

In lijn met de prioriteiten uit het strategieplan gericht op zichtbaarheid en ledenwerving zijn is de formatie op de afdeling Marketing & Communicatie uitgebreid. Vanaf november 2022 bestaat dit team op uit bijna drie full time functies.

Hybride werken

Na het opheffen van alle corona beperkingen heeft de Kunstenbond in het voorjaar van 2022 een kantoor gecentreerde hybride vorm van werken geïntroduceerd. De lessen uit de coronatijd wil de organisatie daarin verwerken. De meeste collega's werken voor de helft op kantoor en voor de helft vanuit huis of op locatie. Thuis wordt daarmee de plek voor online vergaderen en geconcentreerd werken. Kantoor wordt de plek voor ontmoeting, projectmatig samenwerken en gezamenlijke inspiratie.

Opleiding en ontwikkeling

De Kunstenbond stimuleert het gebruik van het persoonlijk opleidingsbudget voor medewerkers. In 2022 is daar door 10 medewerkers gebruik van gemaakt van een individueel traject, naast collectieve trainingen zoals die van Becky Wright: met haar zijn drie workshops georganiseerd voor teamontwikkeling rond het thema *organizing, ledenwerving en ledenbinding*.

Update arbeidsvoorwaarden

In november 2022 heeft het bestuur van de Kunstenbond besloten tot een update van de arbeidsvoorwaarden, waarbij besloten is tot de invoering van thuiswerkvergoedingen en aanpassing van de reiskostenvergoeding (in lijn met het nieuwe beleid voor hybride werken). Daarnaast is de verlofregeling geactualiseerd, zodat deze beter aansluit bij de omstandigheden van werknemers in verschillende fase van hun loopbaan.

5.2 Bestuur en Directie

Bij notariële akte d.d. 24 maart 2016 is opgericht de vereniging Kunstenbond.

Vanaf 1 juli 2016 ontplooit de vereniging zelfstandig activiteiten, na een zuivere juridische splitsing van FNV Kiem. Op 28 februari 2017 is een vaststellingsovereenkomst getekend betreffende de financiële afwikkeling van de zuiver juridische splitsing per 1 juli 2016.

Het Bestuur bestaat per 31 december 2022 uit:

- de heer J.A.N. Schreuder (voorzitter)
- de heer D.A. Peltenburg (penningmeester)
- mevrouw S. Jabli (secretaris)
- de heer B.B. van den Dungen
- mevrouw E. van der Molen

Directeur van de vereniging is de heer R.J. Gijsbertsen

5.3 Financieel

Het financiële resultaat over 2022 is 2 miljoen negatief. Het negatieve resultaat van de financiële waarde is gerelateerd aan waardeverandering van de effecten. De combinatie van de oorlog in de Oekraïne, de energiecrisis en hoge inflatie heeft een groot negatief effect gehad op de beleggingen van de Kunstenbond. Het voorzichtige beleggingsprofiel dat wordt gehanteerd in de opdracht aan Van Lanschot voor het beleggen van het vermogen van de kunstenbond heeft dit verlies niet kunnen voorkomen.

Het bedrijfsresultaat is juist conform begroting, waarbinnen bovendien twee bijzondere trajecten werden gerealiseerd: de opstart van de nieuwe strategie en het proces tegen de staat onder de naam De Kunst Klaagt Aan.

Het operationele resultaat over 2022 bedraagt negatief € 442.984. Begroot was een verlies van € 452.887. Het financiële (beleggings-) resultaat over 2022 bedroeg negatief € 1.605.599. Begroot was een financieel positief (beleggings-) resultaat van € 412.887. Hiermee is het jaar 2022 afgesloten met een negatief resultaat van € 2.060.815. Het negatieve resultaat wordt ten laste gebracht aan het eigen vermogen.

5.4 Beleid vermogen en beleggingen

In de statuten is een bepaling inzake garantievermogen opgenomen. Het vermogen van de Kunstenbond dient altijd meer te bedragen dan 5 miljoen euro. Het vermogen per balansdatum bedraagt 8,9 miljoen euro. De Kunstenbond laat haar vermogen beheren door Van Lanschot Kempen. Daarbij heeft de Kunstenbond gekozen voor een defensief beleggingsprofiel en een aantal voorwaarden ten aanzien van duurzaamheid en het niet beleggen in fossiele energie.

De samenstelling van de portefeuille per 31-12-2022 is als volgt weer te geven:

Bandbreedte en actuele weging per categorie				
Vermogenscategorie	Markt- waarde	in%	Min	Max
Geldmarkt	164.440,60	1,86%	0%	20%
Obligaties	5.655.527,90	63,99%	40%	80%
Obligaties high yield	0,00	0,00%	0%	15%
Obligaties opkomende landen	524.998,54	5,94%	0%	15%
Aandelen	2.979.165,00	33,71%	10%	45%
Onroerend goed	38.680,12	0,44%	0%	10%

Op het moment van het uitbrengen van de jaarrekening zijn de ontwikkelingen van de oorlog in Oekraïne nog aanhoudend. Tegelijkertijd zien we dat de energieprijzen dalen en de inflatie, ondanks enige daling, nog steeds hoog is. De onzekerheid heeft aanhoudend effect op de aandelenkoersen, maar de ontwikkeling positiever (stijging 2,11% in het eerste twee maanden). Er zal gedurende 2023 een defensief beleggingsprofiel aan worden gehouden, waarmee de impact van risico's op de beleggingen van de Kunstenbond wordt beperkt. Dat is nodig omdat in het afgelopen jaar zelfs de obligatiefondsen een flinke tegenslag hadden te verwerken. De Kunstenbond heeft nog steeds voldoende weerstandsvermogen om eventuele tegenslagen te verwerken.

5.5 Begroting 2023 en vooruitblik

De begroting 2023 is in de ledenraad van 28 november 2022 vastgesteld. Een bijzondere begroting, vanwege een nieuw voorgestelde strategie. De begroting is een financiële vertaling van het voorgenomen strategieplan.

De investeringen die in de komende jaren worden gedaan moeten het effect hebben dat vanaf 2026 het exploitatieresultaat positief wordt. Om de bedrijfseconomische duurzaamheid van de vereniging te vergroten is gekozen om van interen naar investeren te gaan.

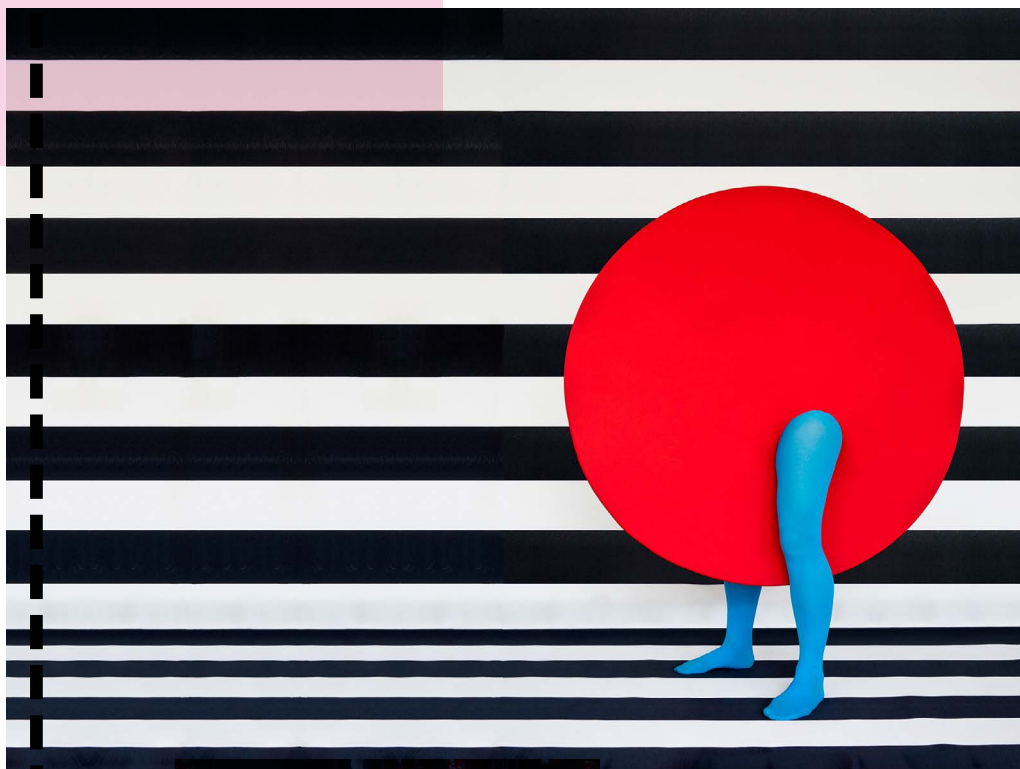
Er is voor gekozen om de begroting 2023 in drie stappen te presenteren: een kolom met reguliere exploitatie, een kolom met de extra kosten van het strategieplan en een laatste kolom met het resultaat van de financiële waarden.

De extra kosten voor 2023 worden voor 60% gedekt vanuit voorziene inkomsten. Tenslotte blijft de rendementsverwachting op de vastgestelde 3% vanuit de beleggingsstatuten.

Samenvatting Begroting Kunstenbond 2023

	Begroting exploitatie regulier	Begroting extra kosten Strategieplan	Begroting financiële waarde	Begroting 2023 Kunstenbond
	2023	2023	2023	totaal
	€	€	€	€
Subtotaal aan contributie en baten	1822	68	0	1889
Subtotaal externe bijdrage projecten	0	150	0	150
Totale Baten	1822	218	0	2039
Subtotaal personeelslasten	1685	189	0	1874
Subtotaal afschrijvingen	30	15	0	45
Subtotaal inhuur	75	35	0	110
Subtotaal vergader- en activiteitenlasten	140	0	0	140
Subtotaal verenigingskosten (3% potje)	43	0	0	43
Subtotaal huisvestingslasten	85	0	0	85
Subtotaal communicatie	55	80	0	135
Subtotaal algemene lasten	180	50	0	230
Subtotaal lidmaatschap organisaties	23	0	0	23
Subtotaal projectkosten	0	0	0	0
Totale Lasten	2316	369	0	2685
Saldo voor financiële baten en lasten	-494	-151	0	-646
Resultaten effectenportefeuille	0	0	248	248
Kosten effectenportefeuille	0	0	-52	-52
Totaal	0	0	196	196
Resultaat	-494	-151	196	-449

6. Financieel verslag

**Kunsten
bond**

6.1. Balans per 31 december 2022 (na winstbestemming)

	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
Activa				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa				
website		14.770		28.792
Materiële vaste activa				
Verbouwingen	0		6.984	
Inventaris	14.100		7.782	
		14.100		14.766
Financiële vaste activa				
Overige effecten		8.837.814		10.948.506
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	32.768		3.084	
Overige vorderingen	16.765		116.765	
Overlopende activa	101.615		65.592	
		151.148		185.441
Liquide middelen		361.587		417.746
Totaal aan Activa		9.379.419		11.595.251

	31 december 2022		31 december 2021	
	€	€	€	€
Passiva				
Reserves en fondsen				
Kapitaal	12.737.959		12.737.959	
Algemene reserve	-3.805.517		-1.744.702	
		8.932.442		10.993.257
Kortlopende schulden				
Projecten in uitvoering	18.000		149.838	
Crediteuren	66.965		100.285	
Belastingen sociale premies verzekeringen	0		0	
Verzekeringen	77.051		46.201	
Overige schulden en overlopende passiva	284.961		305.670	
		446.977		601.994
Totaal aan Passiva		9.379.419		11.595.251

6.2. Staat van baten en lasten over 2022

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Realisatie 2021
	€	€	€
Baten			
Baten uit contributie en overige	1.803.129	1.769.815	1.807.932
Subsidiebaten projecten	180.049	51.000	253.976
Som der baten	1.983.178	1.820.815	2.061.908
Lasten			
Personeelslasten	1.581.742	1.570.216	1.675.116
Afschrijvingen	27.089	26.000	54.226
Externe kosten belangenbehartigers	104.910	75.000	93.524
Vergaderkosten vereniging	73.886	73.467	82.359
Bestuurslasten	52.431	60.000	74.874
Huisvestingslasten	79.483	76.000	75.364
Communicatie en marketingkosten	70.283	65.000	61.015
Innovatie budget	50.117	50.000	
Algemene lasten	200.783	202.019	200.922
Scholing leden	1.463	0	994
Kosten lidmaatschappen organisatie	26.715	25.000	23.787
Kosten projecten	157.260	51.000	253.976
Som der lasten	2.426.162	2.273.702	2.596.157
Saldo voor financiële baten en lasten	-442.984	-452.887	-534.249
Waardeverandering van financiële waarden	-1.605.599	412.887	866.641
Rentelasten en soortgelijke lasten	-12.232	-10.000	-13.161
	-1.617.831	402.887	853.480
Resultaat	-2.060.815	-50.000	319.231
Resultaatbestemming			
Algemene reserve	-2.060.815	-50.000	319.231

7. Accountants- verklaring

© Guda Koster

**Kunsten
bond**

Aan het bestuur van
De Kunstenbond
Oostenburgervoorstraat 152
1018 MR AMSTERDAM

Borrie Accountants B.V.
Jan Leentvaarlaan 1
Postbus 8565
3009 AN Rotterdam
Telefoon 010 266 77 33
Telefax 010 266 78 08
Email rotterdam@borrie.nl
KvK 24315255

Verklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Kunstenbond statutair gevestigd te Amsterdam.

Ons oordeel

De samengevatte jaarrekening 2022 (hierna 'de samengevatte jaarrekening') van de Kunstenbond te Amsterdam is ontleend aan de gecontroleerde jaarrekening 2022 van de Kunstenbond.

Naar ons oordeel is de bijgesloten samengevatte jaarrekening in alle van materieel zijnde aspecten consistent met de gecontroleerde jaarrekening 2022 van de Kunstenbond op basis van de grondslagen zoals beschreven in de jaarrekening 2022.

De samengevatte jaarrekening bestaat uit:

- de samengevatte balans per 31 december 2022;
- de samengevatte staat van baten en lasten over 2022.

Samengevatte jaarrekening

De samengevatte jaarrekening bevat niet alle toelichtingen die zijn vereist op basis van de algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving. Het kennismaken van de samengevatte jaarrekening en onze verklaring daarbij kan derhalve niet in de plaats treden van het kennismaken van de gecontroleerde jaarrekening van de Kunstenbond en onze controleverklaring daarbij. De samengevatte jaarrekening en de gecontroleerde jaarrekening bevatten geen weergave van gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden sinds de datum van onze controleverklaring van 21 juni 2023.

De gecontroleerde jaarrekening en onze controleverklaring daarbij

Wij hebben een goedkeurend oordeel verstrekt bij de gecontroleerde jaarrekening 2022 van de Kunstenbond in onze controleverklaring van 21 juni 2023.

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de samengevatte jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de samengevatte jaarrekening op basis van de grondslagen zoals beschreven in de jaarrekening 2022.

Onze verantwoordelijkheden

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel of de samengevatte jaarrekening in alle van materieel belang zijnde aspecten consistent is met de gecontroleerde jaarrekening op basis van onze werkzaamheden, uitgevoerd in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 810 'Opdrachten om te rapporteren betreffende samengevatte financiële overzichten'.

Rotterdam, 9 november 2022

Borrie Accountants B.V.

w.g. F.C.P. Flooren RA

Colofon

Redactie

Hannah Lindo
Ronald Gijsbertsen
Remco Holtzer

Vormgeving

Judith Schoffelen

Advies en begeleiding

Arda van Tiggelen

Eindredactie

Ronald Gijsbertsen

Fotografie

Anne Claire de Breij
Guda Koster
Kunstenbond
Yvonne Witte

www.kunstenbond.nl